

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

AEL-Amiedu Oy, Taitotalo kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien selontekoa kotoutumisen edistämisen uudistustarpeista.

Johdantoluvussa kerrotaan eduskunnan edellyttämistä muutoksista kotoutumisen edistämiseen. Ensimmäisenä edellytettävien asioiden listalla on vaatimus kotouttamisen merkittävästä nopeuttamisesta siten, että kotoutumisjakso määritellään pääsääntöisesti yhden vuoden pituiseksi. Näemme sinällään vaatimuksen kannatettavana ja hyvänä uudistuksena. On kuitenkin huolehdittava siitä, että tarvittaessa myös mm. kielitaidon kehittämiseen tähtäviä palveluita on riittävästi saatavilla myös kotoutumisjakson päätyttyä ja palveluihin osallistuminen on taloudellisesti yhtäläillä mahdollista myös kotoutumisjakson jälkeen. Kehitystä tulee viedä siihen suuntaan, että kotoutumista, suomen kielen taidon kehittymistä ja maahanmuuttajien työelämävalmiuksia kehittävät palvelut ovat entistä enemmän osa valtavirtaista koulutus- ja ohjauspalvelutarjoomaa. Näitä palveluita on oltava saatavilla myös työelämään siirtyneille maahanmuuttajille, jotta voidaan varmistaa kaikille tasavertaiset urakehitysmahdollisuudet.

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

-

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Lisätään työelämän vastaanottavuutta ja työssä oppimista, keskeiset toimenpiteet - kohdassa mainitaan mm., että edistetään Työpaikkasuomi- ja Työpaikkaruotsi-koulutusten ja monimuotoinen työyhteisö -koulutuksen laajempaa käyttöä tuotteistamalla palvelut ja tehostamalla niiden markkinointia. Tämä on hyvä lähtökohta. Monimuotoinen työyhteisökoulutusten tyyppillistä sisältöä ovat olleet mm. tasapuolisuuden, yhdenvertaisuuden, vuorovaikutuksen, esimiestyön ja johtamisen

teemat monimuotoisessa työyhteisössä sekä esimerkiksi maahanmuuttajataustaisten erityistarpeiden huomioiminen perehdytyksessä jne. Nämä kaikki ovat tärkeitä ja edelleen tarpeellisia teemoja.

Näkemyksemme mukaan monilla aloilla työelämässä tarvittaisiin vahvempaa tukea maahanmuuttajien osaamisen ja ammatillisen kielitaidon kehityksen tukemiseen. Työelämän monimuotoistumisen myötä on nähtävä, että kaikki työelämässä mukana olevat tarvitsevat uusia taitoja. Kielitietoisien toimintatavan kouluttaminen työyhteisöille on yksi ratkaisu aloilla, joilla tarvitaan hyvää suomen kielen taitoa. Esimerkiksi hoitoalalla ja asiantuntija-ammateissa tarvittavan kielitaidon kehittyminen tapahtuu pidemmän ajan kuluessa. Pelkkä myönteinen asenne maahanmuuttajataustaista kollegaa kohtaan ei riitä vaan tarvitaan taitoja ohjata ja tukea myös kielitaidon kehittymistä ammatillisen kehittymisen osana työpaikalla. Työpaikkasuomi tai -ruotsi -koulutus on hyvä palvelu ja edelleen tarpeellinen, mutta yksinään sen vaikuttavuus ei ole riittävä. Työyhteisön aihepiiriin liittyvien taitojen kehittämiseen on kiinnitettävä enemmän huomiota ja koulutusten hankkimiseen on oltava sopivaa rahoitusta tarjolla.

Edelleen samassa keskeiset toimenpiteet -kohdassa mainitaan, että valmistellaan malleja suomen ja ruotsin kielen opiskelun ja TE-palveluiden (esim. palkkatuettu työ ja työkokeilut) yhdistämiseksi. Tämä on erinomainen ajatus. Tässä yhteydessä kannattaa myös huomioida edellä esitetyt ajatukset kielenoppimisen tukemisesta myös työpaikalla kielikoulutuksen rinnalla.

Ammatillisen koulutuksen osalta esitetyt keskeiset toimenpiteet ovat kannatettavia.

Yhteisten tutkinnonosien asemaa ja vaatimustasoa olisi syytä tarkastella vielä. Palveleeko nykyinen perustutkintojen rakenne maahanmuuttajia parhaalla tavalla vai muodostuuko yto-kokonaisuudesta tarpeeton este tutkinnon suorittamiselle joidenkin kohdalla. Taustalla oleva ajatus siitä, että perustutkinnon suorittamisen myötä kaikilla on aidosti mahdollisuus jatko-opintoihin on sinällään kannatettava, mutta käytännössä ei kuitenkaan ensisijainen motiivi kaikille.

Korkeakouluopinnoissa s2-opinnot on entistä tehokkaammin integroitava osaksi tutkinto-opintoja, jotta oman ammattialan asiantuntijataso suomen kielen taidon hankkiminen opintojen aikana mahdollistuu ja siihen kannustetaan.

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

-

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

Ohjauksen ja neuvonnan saatavuus on varmistettava erilaisten nivelvaiheiden yhteydessä nykyistä paremmin. Tällaisia kohtia ovat kotoutumiskoulutuksen jälkeinen vaihe, jos jatkopolku ei ole toteutunut suunnitellusti. Samoin ammatillisen koulutuksen jälkeen jatko-ohjaus on varmistettava siihen asti, kunnes työpaikka löytyy. Myös työssäolevat maahanmuuttajat tarvitsevat ohjauspalveluita, joiden turvin työstä toiseen siirtyminen helpottuu. Työuran alussa työsuhteet ovat usein katkonaisia ja riski pudota työttömyyteen on suuri, jos yleisissä työelämävalmiuksissa on puutteita.

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumishjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

Selonteossa mainittua kotoutumiskoulutusten vaihtoehtoisten järjestämistapojen selvittämistä on kiirehdittävä. Viime vuosien raju hintakilpailu, jonka tuloksena alalla on päädytty kymmeniä prosentteja alhaisempaan hintatasoon kuin esimerkiksi ammatillisen koulutuksen

valtiosuusjärjestelmässä, ei tue kotoutumiskoulutuksen toteutustapojen eikä sisältöjen pitkäjänteistä kehittämistä. On myös voitava varmistaa, että koulutus on sisällöltään ja puitteiltaan riittävän tasalaatuista niin, että kohderyhmää voidaan katsoa kohdeltavan tasavertaisesti ohjattaessa heitä kotoutumiskoulutukseen.

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

-

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

-

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

-

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

-

Manninen Nuutti
AEL-Amiedu Oy, Taitotalo

Berndtson Tea
AEL-Amiedu Oy / Taitotalo